

vetkezve Triple Alliance-szá bővült az angol impérium csatlakozása következtében.

A központi hatalmak hármasszövetségével szemben kialakult hármasszövetség nemcsak nagyobb erőt képviselt, de külpolitikája jóval mozgékonyabb, ügyesebb volt. Valóra vált célja, a nemes vad, Németország bekerítése. A világpolitikában fel-felmerülő kérdések, akár Ázsiában a bagdadi vasúté, avagy Afrikában Marokko ügye, Európában a Balkánkrízis folyton lappangó zsarátnoka, a tripoliszi s a balkánháborúk egyre közelebb sodorták a szemben álló szövetséges feleket a véres leszámoláshoz. Az imperialista Európa drámája a kifejlődéshez, a kataklizmához közeledett. Szinte mesterségesen szítják a nagyhatalmak vazallusai a tüzet, hogy minél előbb lángra lobbanjon a sok politikai gyűlékony anyag. A serajevói revolverdörrenést puskák, gépfegyverek, ágyúk pokoli dörgése követte négy hosszú éven át s az imperializmus modern Bál istensége nemcsak a békebeli emberi javak sokszáz milliárdnyi értékét, hanem erőteljes férfiak és ifjak millióinak hekatombáit hamvasztotta el tűzáldozatában. Győzött az entente s a békediktátumok nem nyugalmat hoztak, hanem a létfenntartás harcát a gazdasági és nemzeti megsemmisülés ellen.

De ezt a világgazdasági válságot már nemcsak a legyőzöttek, hanem a győzők is sínylik s «a művelt népek teljes szolidaritása nélkül nem oldható meg». — Szinte «a barbárságba való visszacsúszás fenyeget bennünket». Valóban igaz a szerző művének végső gondolata: «soha egy nemzedék, soha egy korszak sem állott olyan bonyolult, súlyos, nagy feladatok előtt, mint a mostani».

Ennek az izgalmas kornak a legújabb források alapján való éles rajzát adja eleven tollal Balla Antal műve.

Závodszyk Levente.

Debreceny Lili versei : Aranyalmafa

1932. A szerző kiadása. «Magam vagyok vers száz alakban», mondja a költő *Vers a vers ellen* c. költeményében. Ez a kijelentés tükrözi leghívebben Debreceny Lili költészetét. Egy lélek belső történéseit kapjuk a versekben. A valóság nála messze reflexiók mögött van elrejtve, nem ad élményt, sohasem láthatjuk a külső impulzust, ami a versnek több reális színezetet adna, hanem mindig a másodlagos terméket, az impulzusról megindult reflexiókat. Még olyan témánál is, amilyen a *Mint a gizehi Szfinx*, a szemlélet azonnal belső kapcsolatot teremt az énnel s az egyéni életérzés, ez a centrális törekvés magába olvasztja az objektív szemléletet, hasonlattá: «így kellene élnem nekem is, szoborra merevedve» stb.

Ilyenformán a költemények nem adnak változatos képet, hiányzik sok szín és ezt a hiányérzetet növeli bizonyos témák megismétlődése és sok esetben növeli az egyhangúságot témák egymásbaolvadása. Például egyik téma: «Egyek vagyunk a földdel, amelyből felsarjadtunk, mint a fák és jó a föld, amely újra magához ölel». Ez a gondolat kétségekívül termel egykét nagyon finom és szép verset («Téli sár az utakon». «Aranyalmafa»), de mivel sok más verset is aláfest, az egyszínűség érzését fokozza.

A másik téma: Nem lehet megöregedni. Egészen érdekes feladat átkísérni a gondolatot az egyik versből a másikba. Ilyenformán 6—8 vers mondanivalója alakul így: «*Lepke*: Jó lenne lepkének lenni, gondtalanul játszani». Következő vers: «*Játszani akarok*». Itt a játék szó értelme bővül: játszani az élettel, kijátszani az emberi érzéseket, gondolkodás nélkül élni, játszani «szavak lapdajátékát szemek verőjével». «Egyszer úgy is meghalunk.» — Követjük a gondolatot a másik versbe: «*Huszedik század*». Ime tehát játszani kell, nem le-

het megöregedni, «csókok, szerelmi játék nem enged». — «Pedig milyen jó volna megpihenni — segítők karok melegében.» A következő vers már ezzel indul: «Uram, jó volna megpihenni. (»*Ima és jajgatás.*») Ez a gondolat kísért «*Nyáron a bocskaykerti erdőben*» c. versben («muzáj, muzáj fiatalnak lenni») és «*Az ifjúság fátylái*» c.-ben is («tánc ütemére hajlik a testem — mintha fiatal volna még»).

Mindezek mellett Debreczeny Lili a maga területén, a belső élmények kifejezésében egészen kivételes finomságokig tud emelkedni s lírája ilyenkor a kulturált lélek értékes poétai ajándéka. Témái lehelletfinom érzések határát is érintik. Ime:

«Álom és por az ember,
mit Istenkéz kavár,
s hiába nyulnánk utána:
elröppen, mint a szél. (Álom és por.)

Erőtéljes bevezető verse: «*Köszöntő*». Halk szépségű: «*A gyermek gondolatai*». Szép pasztell a «*Tavas*» c. vers:

«Az ág hegyén kibuggyan egy-egy
(bimbó,
— gyengén pirulnak már bimbó-
(sorok —

felpattan egy s az ág hegyén forog».

Bőséges ihletforrása a verseknek belső feszítőerőt ad, olykor azonban a fülledtség melegét érezteti. Néha szeretnénk egyszerűbb, közvetlenebb hangot. Ebben azonban nem szerencsés, mert az ellenkező végletbe esik s ilyenkor a művészi célt nem szolgálva hideg és rosszízű prózát ad:

«utánam nyúl egy szőrös kéz,
lehúz a piszkos, lúdbőrös Dunába».
(Az öngyilkos monológja.)

Technikája kiforrott, kifejezőmódja biztos. Formában nem változatos. Szabad vers, itt-ott összecsendülő rímmel. Ahol új formát próbál, nincs szerencséje. Pl. a «*Csipkerózsza*» c. versben hangsúlyos és időmértékes sorokat köt össze egy szakaszon belül: Hangsúlyos: «*ezerbogú | szövedéktől | alig mozdul | már a vállam. Jambikus: kezem, fejem álomtól lankadt, fáradt.*» Ez a disszonancia a vers egységes hangulatát is megbontja.

Mindent összefogva: próbáljon a költő több színt keverni a lélek palettáján, ne vessen gátat az impreszióknak, formában nagyobb önfegyellemmel, több kritikával éljen.

Juhász M.